

Rasa Griškevičienė. „Savo vardą nešioju kaip priesaką...“

„Mano tėvai nesulaukė Kovo 11-osios. Gimiau istorinio lūžio metu, kai Lietuva neteko laisvės. Bet tėvai man davė Liberto – Laisvės – vardą, todėl nešiojuosi jį širdyje kaip amžiną priesaką – būti laisvam. Tėvų atminimo vardan“, - sakė profesorius dr. Libertas Klimka susitikimo Vlado Šlaito viešojoje bibliotekoje metu.

Labiausiai rūpi vaikai ir anūakai

Profesorių bibliotekos salėje ukmergiškiai sutiko plojimais atsistodami. Pagerbdami garbų Lietuvos fiziką, gamtos mokslų daktarą, etnologą, mokslo istoriką, Lietuvos edukologijos universiteto Baltų proistorės katedros profesorius, Lietuvos etnokosmologijos muziejaus mokslinį vadovą, Kultūros vertybių apsaugos departamento ekspertą, Lietuvos mokslo istorikų asociacijos vicepirmininką, Kraštotyros, Astronomų, Fizikų draugijų, Bibliofilinio Martyno Mažvydo klubo ir kitų organizacijų bei redkolegijų narį, už savo mokslinę veiklą įvertintą valstybine dr. Jono Basanavičiaus, Stasio Šalkauskio, Lauryno Ivinskio premijomis.

- Labiausiai man rūpi vaikai ir anūakai. Reikia tikėti, kad jų gyvenimas taps gražesnis, laimingesnis. Jei norime Lietuvai padaryti ką nors gero, mums reikia sutarimo – tai svarbiausia, - kalbėjo profesorius. Jis prisipažino, jog visą savo gyvenimą norėjo būti bibliotekininku. Nepavyko, bet knygas jis kaupia iki šiol, namuose turi didelę ir turtingą asmeninę biblioteką.

Išskirtiniai kalviai...

Pasak jo, gimtoji kalba, istorinė atmintis ir tradicijų, papročių žinojimas – trys stulpai, laikantys Lietuvą, piliakalnių žemę. Jokia kita pasaulio tauta nepastatė tiek pilių įtvirtinimų, kaip Lietuva, nes visais laikais mūsų tauta labiausiai vertino laisvę. Jos reikšmę, sakė profesorius, dar XIV amžiuje geriausiai nusakė legendinis Žemaičių kunigaikštis Margiris, Pilėnų gynėjas, teigdamas, jog laisvė lietuviui brangesnė už gyvybę. Kodėl mums brangi mūsų žemė? Čia mūsų protėvių kaulėliai ir pelenėliai, - į savo klausimą gražiai atsakė svečias. O kaip mūsų tauta Žalgirio mūšyje galėjo sutriuškinti profesionaliai parengtą, nuo galvos iki kojų šarvuotą Teutonų ordiną? O todėl, kalbėjo L. Klimka, kad vadai buvo taktiškai protingi. Kariai buvo ginkluoti kalvijais, kuriuos nukalė kalviai, geri amatininkai, sugebėję išgauti Damasko plieną – elastingą ir tuo pačiu kietą. Ne kiekvienas kalvis tai sugeba – 200 kartų perkalti kiekvieną strypą! Kodėl lietuviai per devynias kalvas joja? Todėl, kad vėjas jų kalvijus užgrūdintų.

Ir išskirtiniai kariai

Dar vienas mūsų tautos pasididžiavimo momentas – Oršos mūšis, kuriame beveik tris kartus didesnė maskvėnų kariuomenė pralaimėjo lietuviams. Užsirūstinęs caras atsisakė išpirkti į nelaisvę patekusius savo karius, išvadinę juos žiopliais ir nevykėliais – jie begėdiškai nusileido 30 tūkst. turinčiai LDK kariuomenei, patys turėdami per 80 tūkst. karių. Profesorius priminė susitikimo dalyviams ir garsųjį Salaspilio mūšį, vykusį 1605 metų rugsėjo 27 dieną, kuriame sblizgėjo Sparnuotieji husarai. Iš erelio ir vanago plunksnų pagaminta jų uniforma buvo gražiausia Europoje, gal šimtą metų Sparnuotiesiems husarams nebuvo lygių priešininkų nei Rytuose, nei Vakaruose. Daugelyje šaltinių jie iki šiol vadinami geriausia to laikotarpio kavalerija Europoje, o galbūt ir visame pasaulyje.

Profesorius pasakojo, jog nuo gruodžio 13-osios – Šviesos dienos – iki šv. Kalėdų jis kasdien užsirašo, koks tą dieną buvo oras – pagal tai bus galima spręsti apie ateinančius metus. 2016-ųjų gruodis, pasak L. Klimkos, parodė, kad 2017-ųjų pavasaris bus labai gražus. Kaip ir antroji vasaros pusė – šilta, be lietaus. „Jei Kūčių vakarą sninga, kitais metais bus daug grybų, o jei naktis žvaigždėta, - vištos bus itin dėslios“, - su šypsena kalbėjo svečias. Jis pasidžiaugė, kad kiekvienas mūsų šalies regionas savitas ir unikalus. „Žemaičiai prie Kūčių stalo neapsieis be cibulinės, aukštaičiai – be virtų kviečių, suvalkiečiai – be žirnių ir pupų, dzūkėliai – be „grikinės bapkos“.

Vėtrungės, dumplės, varpai...

Tik Lietuvoje, sakė svečias, paplitusios vėtrungės, kuriose viskas pasakyta apie žveją ir jo šeimą. Žvejui svarbiausia, kad visi aštuoni vėjai būtų jam palankūs, o jei surengtume senųjų žvejų laivų – kurėnų – regatą, pusė Europos į Lietuvą suvažiuotų, - įsitikinęs profesorius. Tik Lietuvoje ir Žolinė švenčiama. Ir dumplės iš senolių esame paveldėję. O ką išeidami pasiimsime? Ką savo anūkams perduosime? Ar nenutiks taip, kad viskas, kas sukaupta, ir liks tik bibliotekų lentynose? Tada laimė, kad jos, tos bibliotekos, mūsų atmintį, mūsų išmintį, mūsų sukauptą gėrį saugos...

Dar vienas mūsų tautos pasididžiavimas, teigė Libertas Klimka, - Lietuvos bažnyčių varpai. Jie skaičiuoja mūsų istorijos žingsnius, tuo jie mums reikšmingi ir įdomūs. Profesorius surinko istorinę medžiagą ir parengė ne vieną publikaciją apie Antrojo pasaulinio karo metais vokiečių susprogdintus keturis Veprių bažnyčios varpus ir jų sugrįžimą, kuriuo rūpinosi Lietuvos laisvės kovų sąjungos narys, visuomeninės organizacijos „SOS- Vepriai“ vadovas Romas Petras Šaulys. Jis tapo ir susitikimo su prof. L. Klimka globėju, pasiėmęs ant savo pečių malonius organizacinius rūpesčius. Ne tik profesorių į Ukmergę atvežė, bet ir didžiulį būrį Lietuvos varpininkų, varpų fotografų ir kitų bendraminčių būrį sukviėtė.

Kodėl likus trims dienoms iki Velykų neskamba bažnyčių varpai? Ne vieną dešimtmetį varpus tyrinėjantis Kauno Vytauto Didžiojo universiteto doktorantas Gintautas Žalėnas nusišypso: „Jie tuo metu skrenda į Romą išpažinties“. Paprasta ir žmogiška tiesa: nacionaline vertybe laikomus unikalius Lietuvos bažnyčių varpus labiau saugo Dievas nei valstybė.

Steigs varpininkų asociaciją

Vakaro metu profesoriumi Libertui Klimkai iškilmingai įteiktas Atminimo įamžinimo komiteto prie Lietuvos sąjūdžio Kauno skyriaus įsteigtas Laisvės kovos Didžiojo Kryžiaus ordinas. Jį profesoriumi įteikė minėtojo komiteto pirmininkas Raimondas Kaminskas drauge su vepriškiu Romu Petru Šauliu bei Tarptautinio labdaros ir paramos fondo „Pagalbos sparnas“ vadovu, atsargos pulkininku Algiju Šimoniūčiu, kurio dėka Ukrainos kariai ir vaikų globos namai nuolat gauna paramos siuntas iš Lietuvos. Prie šios kilnios akcijos gražiai prisideda ir kaunietis sąjūdžio lyderis R. Kaminskas, kuriam renginio metu buvo įteiktas iš Ukrainos atkeliavęs medalis „Už nuopelnus Ukrainai“.

Atvykusiems svečiams – G. Žalėnui, R. Kaminskui, A. Šimoniūčiui, alytiškiui varpininkui Sauliui Stulpinui, Kunigo švietėjo Jono Katelės labdaros ir paramos fondo valdytojui Leonardui Šablinskui, varėniškiui žurnalistui, knygos „Nutilę varpai“ autoriui, Vytautui Valentinui Česnuliui, fotografams Renatui Dūdai, Liudmilai Felčinskajai ir kitiems įteiktos VO „SOS-Vepriai“ padėkos.

Renginys Ukmergėje paskatino steigti Lietuvos varpininkų asociaciją, kurios vadovo vairo patikėtas Kunigo švietėjo Jono Katelės labdaros ir paramos fondo valdytojui Leonardui Šablinskui. Varpininkai nusiteikę bendradarbiauti su Vokietijos, Italijos, Jungtinės Karalystės kolegoms puoselėjant ir gaivinant senuosius bažnyčių varpus, kaupiant jų istorinę atmintį.

Susitikimo dalyviams koncertavo kraštiečių marimbinkas, tarptautinių perkusijos festivalių rengėjas, kompozitorius Saulius Auglys.

Liudmilos Felčinskajos nuotraukos.